

DISPUTATIONES SCIENTIFICAE

UNIVERSITATIS CATHOLICAE IN RUŽOMBEROK

RUŽOMBEROK
KATOLÍCKA UNIVERZITA
2006
ROČNÍK VI.
ČÍSLO 4

Preface - Amantius Akimjak	3
The Origin of Castles and their domains in the Liptov Region in the Middle Ages - <i>Jozef Kaščák</i>	6
Breviary Poem Texts Preserved In Post-Trent Liturgy in Poland - <i>Beata Bodzioch</i>	29
Trends musical edukation in actual schol - <i>Eleonóra Baranová</i>	79
A Brief Overall Summary of the Music and Singing Development from the Origin after the Middle Ages - <i>Miriam Žiarna</i>	89
Didactical Principles at Liturgy Singing and Sacral Music Teaching - <i>Amantius Akimjak</i>	101
Musical Forms Teaching Didactics, (Several comments on the present state) - <i>Rastislav Adamko</i>	109
The Didactics of the Church Music Teaching - <i>Amantius Akimjak</i>	116
The Roma People And Multicultural Education - <i>Miroslav Gejdoš</i>	122
Family Background of the Underage Drug Addicts - <i>Jiřina Vaňková</i>	137
A Picture of Slovakia in the Polish Press in the Years 1990-2006 - <i>Tadeusz Zasepa</i>	140
The Christian Mission in Multicultural Environment . <i>Eva Dirgová</i>	152
Nuclear and Radiological Terrorism as the Display of the Ultraterrorism - <i>Ján Kurucz, Jaroslav Durdiak</i>	158
Experiment in Teaching Chemistry - <i>Renata Bellová</i>	163
Chemical Menace and Poss ibility of Decontamination - <i>Ján Kurucz, Jaroslav Durdiak</i>	169
Effect of Trancient Brain Ischemia on Neuronal Survival ond Immunoreactivity of C-Fos Protein in Rats Hippocampus. - <i>Erika Halašová, Eva Bukovská,</i> <i>Dušan Dobrota, Kamil Belej, Peter Szépe, Martin Pěč, Mirko Halaša,</i> <i>Lubo Javorka, Karol Javorka</i>	176
Actual resources in nucleic acid-based diagnostics of viral and bacterial diseases - <i>Martin Janitor, Jaroslav Timko</i>	184
Occurrence of Acute Psychotic Disorder after Saying Aboroad - <i>Mária Krížová, Oto Osina</i>	191
Za jazykovú úpravu jednotlivých štúdií zodpovedajú ich autori.	

Obsah

Predhovor

Amantius Akimjak	3
------------------------	---

Humanitné vedy

Vznik hradov a ich panstiev v Liptove v stredoveku

Jozef Kaščák	6
--------------------	---

Výchova a vzdelávanie

Brewiarzowe teksty wierszowane

zachowane w potrydenckiej liturgii w Polsce

Beata Bodzioch	29
----------------------	----

Tendencie hudobnovýchovného vzdelávania v súčasnej škole

Eleonóra Baranová	79
-------------------------	----

Stručný prehľad vývoja hudby a spevu od počiatkov po stredovek

Miriam Žiarna	89
---------------------	----

Didaktické princípy pri vyučovaní

Liturgického spevu a posvätné hudby

Amantius Akimjak	101
------------------------	-----

Didaktika vyučovania hudobných foriem

Rastislav Adamko	109
------------------------	-----

Didaktika vyučovania cirkevnej hudby

Amantius Akimjak	116
------------------------	-----

Rómovia a multikultúrna výchova

Miroslav Gejdoš	122
-----------------------	-----

Sociálne vedy

Rodinné zázemie maloletých toxikomanov

Jiřina Vaňková	137
----------------------	-----

Obraz Slovenska v pol'skej tlači v rokoch 1990 – 2006

Tadeusz Zasepa	140
----------------------	-----

Poslanie kresťanov v multikultúrnom sociálnom prostredí

Eva Dirgová	152
-------------------	-----

Stručný prehľad vývoja hudby a spevu od počiatkov po stredovek

Miriám Žiarna

Resume

The important role played a music and a singing in evolution of civilization in different cultures fulfilling cultic, therapeutic, social and esthetic function. By the evolution of voice and musical expression has produced from rudimentary singing of simple melodies, by masking of voice and natural human voice and formed a special form of notes by singing which were asked by esthetics of different cultures. The evolution of voice creation has influencend by race, antropological, language and articulation conforming to rudimentary nations and cultures and its applied in the music culture of an antiquity and Middle Ages.

Kľúčové slová: komunikácia, kult a obrad, spev a spôsoby tvorenia tónov

1. Prvopočiatky spevu

Vývoj civilizácie bol úzko spojený s rozvojom komunikácie. Počiatky hlasových prejavov siahajú podľa niektorých historikov až do doby kamennej, čo je 600 000 rokov pred naším letopočtom a ich prvou funkciou bolo napodobňovanie prírody. Z pôvodne dýchacieho ústrojenstva a jeho ochranného mechanizmu sa vyvinul hlasový aparát, ktorý umožňoval primitívne a reflexné reakcie- kašeľ, kýchanie, dávanie, grganie.¹

Medzi prvé hlasové prejavy patrili krik, drsný sipot až škrek, ktoré si vyžadovali činnosť zvieračov hrtana. Postupným vývojom samotného hlasového svalu a ustálením jeho činnosti v pravidelné kmitanie pri dorozumievaní sa prehlbovala hlasová poloha človeka a vyvíjala sa jeho dynamická a melodická škála. Počas dlhých storočí sa zdokonaľovaním hlasového ústrojenstva a jeho prispôbovaním sa novým požiadavkám z primitívnych zvukov a signálov vyjadrujúcich najzákladnejšie inštinkty a prejavy dôležitých pre komunikáciu a neskôr aj pre kultové účely postupne rozvíjal samotný jazyk a spev.

Zdokonaľovanie elementárnych hlasových a hudobných prejavov prinieslo okrem komunikatívnej funkcie aj nové uplatnenie v živote človeka – kultové a liečebné, ktorých účinok mal byť v silnom pôsobení na city a zmysly človeka. V kulte sa spájali slová s akciou, z hry sa vyvinuli obrady a zložitejšie ceremónie, ktoré položili základy liturgie (bohoslužby) a z mágie vznikli modlitby. Súčasťou ceremónie bol mág, čarodejník a neskôr kňaz, ktorý viedol a organizoval celý obrad. Dôležitou zložkou kultu bol spev, hudba a tanec, ktoré

¹ Krbaľa, P.: *Psychológia hudby* (nielen) pre hudobníkov, Prešov, Matúš, 1994, s. 12-13.